بەش:زمانی کوردی

کۆلیژ: پەروەردەی بنەڕەتی

زانکۆ:سەلاحەددین-هەولێر

بابەت: مۆرفۆلۆجی

مامۆستا: م.ی.بێری یاسین حسین

ساڵی خویندن: ٢٠٢٢-٢٠٢٣

پەرتوکی کۆرس
Course Book

١. ناوی کۆرس	کۆرسی دووەم
٢. ناوی مامۆستای بەرپرس	م.بێری یاسین حسین
٣. بەش/ کۆلێژ	پەروەردەی بنەڕەتی/بەشی زمانی کوردی
٤. پەیوەندی	ئیمێل:beri.hussein@su.edu.krd ژمارەی تەلەفۆن: ٠٧٥٠٧٤٦٣٨٧٦
٥. یەکەی خوێندن لە هەفتەیەک	تیۆری: ٣
٦. ژمارەی کارکردن	لەهەفتەیەک(٣)کاتژمێر
٧. کۆدی کۆرس	نیمانە
٨. پرۆفایەلی مامۆستا	- دەرچووی زانکۆی سەلاحەددین/کۆلێژی پەروەردە-بەشی زمانی کوردی لە ساڵی(٢٠٠٧) لە (٢٠١٢/٢/٢٣ لەهەمان کۆلیژ و بەش بڕوانامەی ماستەری وەرگرتووە لە ٢٠١٢/٨/٨ لە کۆلیژی پەروەردەی بنەڕەتی وەک مامۆستا دامەزراوە.
٩.وشەسەرەکییەکان	مۆرفۆلۆجی، وشە، مۆرفیم، مۆرف، گیرەک، ئەلۆمۆرف، مۆرفیمی سەربەخۆ، مۆرفیمی بەند، مۆرفیمی واتایی، مۆرفیمی ئەرکی، پێشگر، پاشگر، ناوگر،جووتەگیرەک.

١٠. ناوەرۆکی گشتی کۆرس :

مۆرفۆلۆجی یەکێکە لەو بابەتە گرنگانەی، کە قوتابی بەشی زمانی کوردی پێویستە زانیاری تەواوی لەبارەیەوە هەبێ، بۆئەوەی شارەزاییەکی باش پەیدا بکات دەربارەی ڕۆنانی ناوەوەی وشەکانی زمان بەگشتی و وشەی زمانی کوردی بەتایبەتی.

١١. ئامانجەکانی کۆرس:

ئامانج لەخوێندنی ئەم پرۆگرامە ناساندنی بابەتی مۆرفۆلۆجیە بەقوتابییان و باسکردنی ئەو بابەتانەیە، کە پەیوەستن بە وشە و دەستەواژەکانی زمان بەگشتی وشەکانی زمانی کوردی بەتایبەتی و ئاشناکردنی قوتابییان بەچەمک و دەربڕاوەکانی پەیوەست بەم بابەتە بۆئەوەی قوتابی ئاشنایەتی لەگەڵ ئەو بابەتانە پەیدا بکات کە پەیوەستن بە وشە و مۆرفیمەکانی زمانەکەی.

١٢. ئەرکەکانی قوتابی:

خۆئامادەکردنی قوتابییان لەهەر وانەیەکدا وەک ئەرکێکی سەرشانیان بەخوێندنەوەی پەرتوکی لەبەردەستدابووی پرۆگرامی بریاردراو و خوێندنەوەی سەرچاوەیتری تایبەت بە تەوەرەکانی بابەتەکە بەمەبەستی دروستکردنی بازنەی گفتوگۆ لەناو پۆلدا و گۆڕینەوەی راوبۆچۆنەکانیان تاوەکو وانەیەکی پر لە چالاکی بەرێوەبچێت زۆرترین قوتابییان تێیدا سودمەند بن، دەبێ قوتابییان هەوڵ بدەن لە نەهاتن دوربکەونەوە و بەشێوەیەکی رێکو پێک ئامادەی وانەکان بن ئەو سەرچاوانەی کە گرنگ و پێویستن بیانخوێننەوەو لەگەل راڤەو شیکردنەوەی مامۆستا و پرسیاری قوتابییان گفتووگۆکان تێبینییەکان لەلای خۆیان تۆماربکەن .
١٣. رێگای وانەوتنەوە: **بۆ گەیشتن بە ئامانجی بابەتەکە چەندین رێگاو شێوازی جۆراوجۆر پەیرەو دەکرێت، وەک:** **رێگای ئامادەکاری(طريقة المحاضرة):** **ئەم رێگایە بۆ رونکردنەوەی چەمک و پێناسەکانی تایبەت پشتی پێدەبەسترێت.** **رێگای گفتوگۆ(طريقة المناقشة):** **ئەم رێگایەش بۆ گفتوگۆکردن لە سەر بابەتەکە و هێنانوەی نموونەی زیاتر لەلایەن قوتابییان و ئاڵوگۆرکردنی بیرورا لەنێوان مامۆستا و قوتابی بەکاردێت.** **رێگای پرسینەوە(طريقة الاستجواب):** **ئەم رێگایە بەکاردێ بۆ پرسیارکردن لەقوتابییان بۆ دلنیابوون لەوەی تاچەند ئامانجەکان بەدیهاتووە.** **بێگومان بەکارهێنانی هەریەک لەم رێگایانەش بگوێرەی شێوازی وانە وتنەوەکە و سروشتی بابەتەکە و بوونی سەرچاوەو هۆکاری پێویستی لەبەر دەستدابوو دەگۆڕێت.**
١٤. سیستەمی هەڵسەنگاندن: **پێویستە قوتابی تاقیکردنەوەیەک لەنێوان مانگی٣ بۆ ٤ ئەنجامبدەن، کە (١٥) نمرەی لەسەر دەبێت و تاقیکردنەوەیەکیتر لەنێوان مانگی(٤بۆ٥)ئەنجامدەدرێت و (١٥)نمرەی لەسەر دەبێت، (١٠)نمرەش لەسەر چالاکی رۆژانە دەبێت، تاقیکردنەوەیەکیش لە کۆتایی کۆرس ئەنجامدەدری و (٦٠) نمرەی لەسەر دەبێت و لەگەڵ (٤٠)نمرەی کۆششی سالانە کۆدەکرێتەوە.**

١٥- پرۆگرامی بابەتی وشەسازی:

-وەرگێڕانی مۆرفۆلۆجی بە وشەسازی تا چەند راستە.

-پێناسەی وشە و گیر و گرفتەکانی

-بیردۆزی پەیدابوونی مۆرفیم

-پێناسەی مۆرفیم

-تایبەتمەندییەکانی مۆرفیم، پێناسەکانی مۆرفیم

-جۆرەکانی مۆرفیم

-جیاوازی نێوان مۆرفیمە بەندە رێزمانییەکان و مۆرفیمە بەندە وشەدارێژەکان

-مۆرفیمە بەندەکانی تایبەت بەناو

--مۆرفیمە بەندەکانی تایبەت بە کار

-مۆرفیمە بەندەکانی تایبەت بە ئاوەڵناو

-مۆرفیمە وشەدارێژکان و پەیوەندییان بە فەرهەنگی مێشکەوە(لە روانگەی سیمانتیکی زەینییەوە)

-مۆرف و مۆرفیم و ئەلۆمۆرف

-ئەلۆمۆرف و هۆکارەکانی دروستبوونی(جۆرەکانی ئەلۆمۆرف)

سیاقی دەنگی

سیاقی فەرهەنگی

سیاقی مێژوویی(گۆڕاو)

-بەرانبەرکردنی مۆرفیم و مۆرف

-بيناي ژێرەوە و سەرەوە لە مۆرفۆلۆجیدا

-جۆرەکانی ئەلۆمۆرف و رۆنانی ژێرەوە

-جۆرەکانی وشە بەپێی پێکهاتی مۆرفۆلۆجی

-پۆلکردنی زمانەکان بەپێی مۆرفۆلۆجی

-پەیوەندی ئاستی مۆرفۆلۆجی بەئاستەکانیتری شیکردنەوەی زمان

-پەیوەندی ئاستی مۆرفۆلۆجی بە ئاستی دەنگسازی

-پەیوەندی ئاستی مۆرفۆلۆجی بە رستەسازی

-پەیوەندی ئاستی مۆرفۆلۆجی بە ئاستی سیمانتیک(فەرهەنگ)

-پێکهاتی مۆرفۆلۆجی بەشە ئاخاوتنەکان

١٦-سەرچاوە بنەڕەتییەکان :

١- ئەورەحمانی حاجی مارف، وشەڕۆنان لە زمانی کوردیدا(١٩٧٧)، چاپخانەی کۆڕی زانیاری کوردی.

٢- محەمەد مەعروف فەتاح, لێکۆڵینەوە زمانەوانییەکان(٢٠١٠) , چاپخانەی رۆژهەلات, هەولێر.

٣- محمد معروف فتاح , سەباح رەشید ,چەند لایەنێکی مۆرفۆلۆجی کوردی(٢٠٠٦) , چاپخانەی روون.

٥- وریا عمر امین, چەند ئاسۆیەکی تری زمانەوانی(٢٠٠٥), چاپخانەی ئاراس.

٦- محەمەدی مەحویی, مۆرفۆلۆژیی و بەیەکداچوونی پێکهاتەکان(مۆرفۆلۆژیی کوردی) (٢٠١٠), سلێمانی.

٧- ستیفن اولمان، دور الکلمه فی اللغه، ت: کمال محمد بشیر، مکتبه الشباب، قاهره.

٨- Scalise, S. Generative Morphology(١٩٨٤), Foris Publication, Dordrecht: Holand.

سەرچاوەی پێویستیی لەبەردەستدابوو :

پێویستە قوتابی هانبدرێت ، بۆ گەڕان بەدوای هەر سەرچاوەیەکی تر کەوا یارمەتیان بدات ، بۆ باشترکردنیان لە خوێندنەوە ، لە نووسین ، گوێگرتن و قسەکردن ، زیاتر تێگەیشتنیان لەبابەتەکانی وانەکە.

تێبینی : بەشێوەیەکی گشتی دەتوانرێت گۆڕانکاری بکرێت لە هەر کاتێك ئەگەرهاتوو پێویست بکات بە ئاگاداربوونی قوتابی .

١٨. بابەتی پراکتیک (ئەگەر هەبێت) : بابەتی پراکتیکی بریتییە لە چالاکییەکانی تایبەت بە شیکردنەوەی وشە لە روانگەی مۆرفۆلۆجییەوە	

١٩. تاقیکردنەوەکان :

پ: پێناسەی ئەمانە بکە. پ/ ئەم بۆشاییانە پڕبکەوە. پ/ بەچەند دێرێک باس لەم بابەتە بکە.

پ/ بژمێرە و باسي یەکێکیان بکە پ/ بەچەند دێرێک ئەمە روونبکەوە. پ/ئەمەی خوارەوە روون بکەوە؟

پ/ مۆرف و مۆرفیم لەم وشانەی خوارەوە بەرانبەر بکە پ/ جۆرەکانی مۆرفیم لەم رستەیەی خوارەوە دیاری بکە